

Nordens roll i världen

- Global etik och globalt ansvar i globaliseringens tidsålder

Av: António Barbosa da Silva

Se hele artiklen her

Footnotes

¹ För mer om begreppet globalisering se Barbosa da Silva, a, "Globalisering og kirkens ansvar. Kirkens ansvar for globaliseringens ulemper i lys av en global etik". I: *Misjonstidende*, nr. 8, 2002: 22-23.

² Jfr Barbosa da Silva, A *et al.* *Vårdetik för ett mångkulturellt Sverige. Ett teoretisk och empirisk analys av några nödvändiga villkor för en öppen – holistisk vård i ett pluralistiskt samhälle*. Lund: Studentlitteratur, 2003, sid 242.

³ Jfr Forr, Gudleiv, "En global sykdom" (Korruptjon er en del av arvesynden, derfor uttryddelig). Oslo: *Dagbladet* lørdag den 20. sep. 2003, sid 3.

⁴ Primärt är det en person (eller en rationell varelse) anses kunna ha ansvar. När jag i det följande talar om en stat eller organisations ansvar förutsätter jag att en stat eller organisation representeras av en, flera eller många personers. Dessa har ansvar för vad staten eller organisation 'gör'.

⁵ Lübcke, Poul (red.), *Filosofilexikonet*. Stockholm: Forum 1993, sid 432f. Ibid.

⁷ I teologisk terminologi kallas en prisvärdig handling för en överlops-gärning.

⁸ Observera att handlingsfrihet förutsätter vilje- och valfrihet.

⁹ Ofstad, Harald. *Ansvar och handling. Inledning till moralfilosofiska problem*. Stockholm: Prisma 1982, sid 123.

¹⁰ Enligt Aristoteles "Endast när den handlande således gläds över si handling föreligger dit i egentlig bemärkelse en moralisk riktig handling ...

Man gör därför människan en tjänst när man i uppfostran ger henne den rätta

karaktären, dvs. att finna behag och glädje av rätt saker. Idealet är den människan som alltid gör vad som hon bör göra, därför att hon önskar att göra det" (Lübcke, Poul (red.), *Filosofilexikonet*, Stockholm: Forum 1993, s 42).

¹¹ Obs att de mänskliga rättigheterna är varje människas grundläggande rättigheter och de är primärt moraliska eller etiska rättigheter. Jfr Dower, Nigel, *An Introduction to Global Citizenship*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2003, sid 55.

¹² Obs i en etisk norm ingår alltid en eller flera värden. Text i normen "Man bör tala sanning", ingår värden sanning", medan i normen: "Man bör respektera en annan människas autonomi, integritet människovärde och rättigheter", ingår fyra värden, nämligen: autonomi, integritet, människovärde och rättigheter. Det kan sägas att normen försvarar värden, men värden är normens grund.

¹³ De mest fundamentala mänskliga rättigheterna är : rätt till liv, rätt till frihet (civila, ekonomiska politiska och kulturella fri- och rättigheter) och rätt till trygghet, jfr art 1, 2 och 3 i FN's Universella deklaration om mänskliga rättigheter av den 10.12 1948)

¹⁴ Punkterna 1) och 2) kan betraktas till sammans, ddvs att uppnå 2) är en konkretisering av 1) (jfr Sen, Amartya, "The right not to be hungry". I: Fløistad, Guttorm (red.): *Contemporary Philosophy. A new survey*. The Hague/Boston/London: Martinus Nijhoff Publishers, 1982:243 –360, sid 347.

¹⁵ Se Donnelley, Strachan, "Natural Responsibilities. Philosophy, Biology, and Ethics in Ernst Mayr and Hans Jonas". *Hasting Center Report, July-August 2002*: 336-43.

¹⁶ Hovi, Jon, "Klimapolitiske strategier og etik". I: *Internasjonal politikk*, vol. 59, nr. 2, 2001:153-198; Bugge, Hans Chr., "Miljøvern og menneskerettigheter" .I: *Aftenposten av den 26.11.1998 (Kronikk)*.

¹⁷ Motmann, Jürgen, "L 'éthiques des grande religions et les droits de l'homme." In: *Concilium. Revue internationale de théologie* 1999: 141-156, p. 152f.;

Bugge, Hans Chr., "Miljøvern og menneskerettigheter". *Aftenposten (kronikk)* den 26.11.98

¹⁸ Med detta menas att dessa normer är tillämpbara på alla människor och främjar allas välfärd, oavsett deras kulturella ursprung. Jfr I Kants

kategoriska imperativ. Det bör observeras att "att en norm är universell" (global) behöver inte betyda att den förekommer överallt i världen eller att alla människor faktiskt inser dess förpliktande giltighet och accepterar den.

¹⁹ Se Barbosa da Silva, A och Ljungquist, M, *Vårdetik i ett mångkulturellt Sverige. En teoretisk och empirisk analys av några nödvändiga villkor för en öppen – holistisk vård i ett pluralistiskt samhälle*. Lund: Studentlitteratur 2003, sid 112ff.

²⁰ För begreppet sanningsrelativism, se Groothuis, Douglas, *Truth Decay. Defending Christianity against the challenges of postmodernism*. London: InterVersity Press 2000.

²¹ För mer om detta se Barbosa da Silva *et al.* 2003, sid 210ff och 217ff.

²² Jfr filosofen Thomas Hobbes i *Filosofilexikonet* av Lübcke, Poul (red.) Stockholm: Forum 1993, sid 232.

²³ För skillnaden mellan kulturrelativism. Deskriptiv etisk relativism, normativ etisk relativism och metaetisk relativism jfr Frankena, W. F. *Etik*, 1980, Lund: studentlitteratur, sid 103ff; Barbosa da Silva, A

et al. *Vårdetik för ett mångkulturellt Sverige. Ett teoretisk och empirisk analys av några nödvändiga villkor för en öppen – holistisk vård i ett pluralistiskt samhälle*. Lund: Studentlitteratur, sid 210-217.

²⁴ Jfr Matt. 7:12.

²⁵ För olika tolkningar av den gyllene regeln se: Barbosa da Silva, António, "Relationen mellan dogmatik of etik. En analys av det dubbla kärleks-budets dubbla plikter, deras inbördes relation och funktion kristen etik".

I: *Misjon og teologi 1998/ 199, 5/6 årgang*. Misjonshøgskolens Forlag, 2001: 115 – 153.

²⁶ Ibid. Tore Lindholm, Tore,; "Menneskerettighetene – universelle føringer for moral og politikk?"

I: *Humanist. Tidsskrift for livssynsdebatt*, nr. 1, 2004:40-47.

²⁸ Jfr Rieger, Elmar and Stephan Leibfried, *Limits to Globalization*. Cambridge: Polity Press, 2003, sid 296ff; Hernes, Hans-Kristian, "Demokratisk styring – er det mulig I globalisert verden?" *Internasjonal politikk*, vol. 59, nr. 2, 2001: 153-177.